

STAVBA DOMU SPOLEČNOSTI SVOBODNÉHO BRATRSTVÍ V PRAZE

Ing. Dr. techn. J. Hyan

Realisovati stavbu domu Společnosti Svobodného bratrství na Starém Městě v Praze nebylo nijak jednoduchým problémem: městský stavební úřad a hlavně památkový úřad kladly od počátku řadu požadavků, z nichž původní, znamenající pouhou, ale velmi nákladnou a nevděčnou rekonstrukci starých dvorních objektů a hlavního traktu domu do ulice Anenské, byly nesplnitelné pro svou hospodářskou i technickou neekonomii. Uvážíme-li, že každá novostavba v místě památkově chráněném předpokládá obtížné a nákladné řešení a překonání nejrůznějších názorů, jak technického tak estetického rázu, které nezůstávají beze změny, nemajíce možnosti přidržeti se neměnné, standardní praxe, nelze pak přehlédnouti, že v daném případě mohlo míti praktický význam jen řešení nejen technicky, ale také finančně vyhovující. Když společným úsilím podařilo se překonati všechny nesnáze, dosáhnouti stavebního povolení a finančního zajištění novostavby, bylo rozhodnuto dne 11. května 1931 užším výborem S. S. B. začíti s vlastní stavbou.

Stavba zadána podle výsledku užšího nabídkového řízení a po dalším jednání firmě Bratří V. a F. Kavalírové v Praze XVI.

S přípravnými pracemi začalo se již dne 12. května a v dalších dnech po zaměření starých objektů pracovalo se již na snášení krytiny, rozebírání krovů a bourání; při této práci bylo nutno postupovati velmi opatrně, při důkladném a mnohonásobném zapažení odbourávati po částech velmi chatrné zdivo při štítech sousedních domů, při čemž zjistili jsme na některých místech, že našich zdí bylo použito sousedy k dvorním přístavbám. Poněvadž novostavba byla založena pod úroveň základů sousedních domů, provedeno po částech obtížné, průměrně 4 m hl. podezdění těchto základů. Tato nejobtížnější stavební etapa znamenala často nepřetržitou večerní i noční práci, zvláště, když v koutových partiích objevily se trhliny ve zdivu, kterým ani nejpečlivějším a nejmohutnějším zapažením nebylo možno vždy zabrániti. Teprve po dokončení podchycení štítových zdí sousedních domů bylo možno provésti výkop ve velkých hmotách; obávané zasypané kalové žumpy, na Starém městě velmi časté, nalezeny na obou stranách staveniště, kde však poměrně malou plochou zasahovaly do půdorysu; jediná dobře zachovaná kruhová, 3 m v průměru mající kalová žumpa byla objevena v oktagonální části, mimo základy budoucích pilířů, ve značné hloubce. Při výkopu zjistili jsme základovou půdu: neúnosný tekoucí písek ve spodní vodě, promísený hlínou a oblázky, na něž nebylo možno normálním způsobem stavbu založiti. Rozhodnuto provésti základovou železobetonovou desku s výstužnými železobetonovými pasy, po celé ploše staveniště. Když dne 11. září 1931 bylo dokončeno vybetonování základů, byl již téměř zajištěn nerušený postup stavby: pracováno pak velmi rychle na betonování železobetonové rámové osmietážové budovy. Během této práce zbourána podle dodatečného povolení stará průčelní zeď v ulici Anenské, vyzděny nové základy, položena izolace a po částech vyzděna nová hlavní zeď, sahající do úrovně podlaží 1. patra. Za příznivého podzimního počasí dosaženo dne 25. listopadu rovnosti. Uváží-li se obtíže nepravidelného staveniště, špatný přístup v úzké ulici, nedostatek vhodného místa pro větší deponie materiálu při rychlém pracovním tempu, nutno označiti dosavadní postup za přiměřený a dobře vyhovující.

Dispoziční řešení novostavby bylo dáno několika podmínkami: bylo žádáno účelné spojení starého domu č. 8 v Karlově ulici s novostavbou v ulici Anenské, vyřešení hlavního vstupu a přístupu k velkému přednáškovému sálu z Karlovy ulice, spojení nynější jídelny v souterrainu s novými místnostmi, získání pokud možno největších prostorů obou sálů. Za těchto okolností jest celkové řešení velmi nepravidelného půdorysu velmi úspěšné: využilo se

výškového rozdílu úrovní obou ulic a dosaženo zároveň jasné dispozice promyšlením budoucího provozu, souvisejícího s činností S. S. B.

Dům S. S. B. bude moderního typu: nosnou konstrukci tvoří rámová konstrukce železobetonových pilířů a stropů s cihelnými výplněmi. Obsáhne 8 podlaží: sklepy, souterrain, přízemí, I., II., III. patro, podkroví a krov, účelně technicky vybavených ústředním topením, teplou vodou, elektrickým osvětlením, užitkovým a pitným vodovodem, rozvodem teplé vody a osobním výtahem.

Sklepy jsou pod částí půdorysu při ulici Anenské, nejnižší pod chodníkem ve hloubce 4 a půl metru umístěna kotelna ústředního topení, k níž přiléhá sklep na palivo, sklepy pro byty a restaurační kuchyně; ve zbývající části sklepů pod estrádou malého sálu jest šatna a pod schodištěm do souterrainu sprchy.

Hlavní vchod do souterrainu jest z ulice Anenské, kde vchází se do vestibulu a jednoramenným schodištěm do předsálí k šatnám a vstupům do sálu; předsálí, k němuž přiléhá čajová kuchyně, spojeno jest chodbou s jídelnou oktagonálního půdorysu, s šatnami po obvodě s přípravnou, výdejem jídel a prostornou, přímo osvětlenou a větranou restaurační kuchyní. Jídlna bude po dokončení stavby spojena s nynější jídelnou v souterrainu čís. 8 v Karlově ulici.

Malý přednáškový sál podkovitého tvaru o 195 m³ užitkové plochy, s estrádou 36 m šir., možno spojit 600 m šir. otvorem s jídelnou, od níž bude normálně oddělen skládací dřevěnou stěnou. V předním traktu do ulice Anenské bude v souterrainu tiskárna, v části půdorysu mezi kuchyní, dvorem a předsálím rozdělena celková výška souterrainu na dvě patra; v nižším jsou již dříve zmíněné šatny, čajová kuchyně, toalety, chladárna a zásobárna při kuchyni, ve vyšším šatny a sprchy personálu kuchyně, s oddělenou chodbou ke schodišti do kuchyně.

Hlavní vchod do hally a do velkého přednáškového sálu v přízemí bude upraveným průjezdem domu č. 8 v Karlově ul., vedlejší vchod a zároveň východ z nouze bude z postranního ochozu do hlavního schodiště novostavby. Hallu před sálem se šatnami po obvodě a tříramenným schodištěm na galerii a do souterrainní jídelny bude možno spojit obdobně jako v souterrainu s velkým sálem; sál o půdorysné ploše 270 m², přímo osvětlený 5 m šir. a 6 m vysokým oknem, s estrádou 3 a půl m širokou a s přiléhajícím širokým ochozem na pravé straně, tvoří hlavní část půdorysu přízemí. Vedlejší vchodem z ulice Anenské po jednoramenném schodišti vchází se ke hlavnímu schodišti s osobním výtahem, bytu domovníkovu a kancelářím.

Schodištěm z přízemí hally vystoupí se na prostornou galerii sálu, situovanou v úrovni podlaží 1. patra, s balkonově upravenou částí, na straně do hally, odkud jest přístup k obchodním a spolkovým místnostem po obvodě hally a do ochozu, kde jest druhý nouzový východ do hlavního schodiště, z jehož podesty vchází se po obou stranách do kanceláří. Halla bude kopulovitě zastřešena a zasklena.

V II. a III. patře bude 28 pokojů svobodárny, na straně do ulice Anenské, ve II. patře se vstupem na prostornou terasu nad estrádou a částí velkého sálu, jak bylo požadováno výškovou regulací. Každý pokoj bude mít vlastní předsíňku s umývadlem na teplou a studenou vodu, v každém patře budou oddělené toalety a 2 vanové lázně; ve II. patře bude upraven přechod z domu v Anenské ulici do domu v Karlově ulici, nad hallou, ve III. patře dvoupokojový byt s příslušenstvím.

V podkrovní etáži, řešené jako ustoupené patro s terasami po obvodě, budou dva byty a několik kanceláří. V poslední etáži situována prádelna s přilehlou sušárnou, strojrnou osobního výtahu a půdy.

Ze stručného popisu vychází poměrná složitost půdorysu, podmíněná však, jak jsem se již dříve zmínil, žádanou spojitostí obou domů: novostavby v Anenské ulici a již dříve účelně rekonstruovaného (přístavbou nového patra a úpravou všech ostatních etáží) starého domu č. 8 v ulici Karlově.

První stavební etapa rozsáhlého díla jest ukončena; intenzivní činností užšího výboru S. S. B. dosaženo výsledku, který již dnes jest příslibem úspěšného a velkorysého řešení výstavby nového domu S. S. B.

Cesty a cíle 9, 1931, č. 10, s. 148–151.